

Remissyttrande

Datum
2019-12-17

Dnr
3284-2019
Ert Dnr
M2019/01176/R

Mottagare
Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare
Margareta Lundin Unger
Tillsynsvägledning och miljöbalksprövning
margareta.lundinunger@havochovatten.se

Direkt
010-6986121

Yttrande över remiss Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker i huvudsak de förslag som lämnas i promemorian Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet. De föreslagna ändringarna bör i grunden stödja arbetet för att minska mängden avfall, inklusive marint skräp från landbaserade källor och avfall som härrör från avloppsrening. Havs- och vattenmyndigheten vill dock påpeka att även avloppssystemen behöver omfattas av målsättningen om en mer cirkulär ekonomi och att avloppsvatten ska ses som en resurs som bör utnyttjas. Att återvinna matavfall är en del i ett långsiktigt hållbart samhälle, men det är framför allt i toalettvattnet näringen från livsmedlen hamnar.

Havs- och vattenmyndigheterna anser att det är viktigt, så som förslagen anger, att det är tydligt att kommunen ansvarar för det avfall som uppkommer genom avloppsrening, men att det behöver tydliggöras att även källsorterade avloppsfraktioner såsom urin, innehållet i slutna tankar och latrin ska omfattas av det kommunala ansvaret. Vidare anser Havs- och vattenmyndigheten att det är positivt att kommunerna ges möjlighet att genom avfallstaxan styra mot mer miljö- och resurshushållande avloppssystem.

Havs- och vattenmyndigheten anser att de föreslagna ändringarna bör stödja arbetet för att minska mängden avfall, inklusive marint skräp. Beträffande uttjänta fiskeredskap tolkar Havs- och vattenmyndigheten förslaget som att detta material omfattas av undantaget till ny 15 i § i avfallsförordningen och att det därmed får förbrännas om det är den lämpligaste behandlingsmetoden.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Havs- och vattenmyndigheten yttrar sig här främst i de frågor som rör myndighetens ansvarsområden, det vill säga avfallsfrågor kopplat till prövning och tillsyn av små avloppsanläggningar, samt marint skräp.

Beträffande frågor som rör avloppsfraktioner från små avloppsanläggningar, är det formellt Naturvårdsverkets ansvar, men i praktiken har Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten samverkat i dessa frågor för att få till en effektiv tillsynsvägledning för små avloppsanläggningar.

Ändringarna i direktiven ska främja en mer cirkulär ekonomi och bidra till ökad återanvändning av produkter, ökad återvinning och en förbättrad

avfallshantering. Havs- och vattenmyndigheten vill påpeka att även avloppssystemen behöver omfattas av målsättningen om en mer cirkulär ekonomi och att spillvatten från hushåll ska ses som en resurs. Källsorterande system för spillvatten är en möjlighet att skapa kretslopp av växtnäringsämnen, samtidigt som införande av sådana system bidrar till att minska övergödningen och utsläpp av miljöfarliga ämnen.

Detaljerade synpunkter

9.5 Avfall från avloppsnät, avloppsrening och septiktankar

Förslag: Kommunen ska ansvara för avloppsslam och annat avfall från avloppsnät och avloppsrening samt avfall från septiktankar, om avfallet kommer från hushåll eller till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll.

Havs- och vattenmyndigheterna anser att det är viktigt, så som förslagen anger, att det är tydligt att kommunen ska ansvara för det avfall som uppkommer genom avloppsrening. Det vore dock bra om det kan tydliggöras att kommunen ska ansvara för alla avloppsfraktioner som kan härröra från hushållens avloppssystem, inklusive källsorterande system (till exempel urin, latrin och innehåll från slutna tankar) och filtermaterial.

Havs- och vattenmyndigheten anser att begreppen som rör avfall från avloppshanteringen behöver ändras i förslaget till ny 3 och 20 § i avfallsförordningen. Ordet septiktank är föråldrat och används inte längre. Det bör därför ersättas med orden "sluten tank" alternativt "slamavskiljare" beroende på vad som avses.

Det är även otydligt om *avloppsslam och annat avfall från avloppsnät och avloppsrening* omfattar avloppsslam från kommunala avloppsreningsanläggningar.

9.6 Bygg och rivningsavfall

Förslag: Kommuner ska ansvara för bygg- och rivningsavfall som inte produceras i en yrkesmässig verksamhet.

Beträffande avfall från t ex uttjänta markbäddar, slamavskiljare och prefabricerade avloppsanläggningar tolkar Havs- och vattenmyndigheten det som detta avfall omfattas av definitionen av bygg- och rivningsavfall och att det därför omfattas av kommunens ansvar om inte en yrkesmässig verksamhetsutövare anlitas. Hantering av sådant avfall kan dock innebära en smittorisk och det behöver därför hanteras på ett säkert och resurseffektivt sätt.

11.3 Behandling av avfall som samlats in separat

Förslag: Avfall som samlats in separat för att förberedas för återanvändning och materialåtervinning ska inte få förbrännas eller deponeras. Förbudet ska inte gälla för avfall som har producerats vid behandling av separat insamlat avfall om

förbränning eller deponering är den lämpligaste behandlingen enligt bestämmelsen i miljöbalken om avfallshierarkin (15 kap. 10 § miljöbalken)

Vid återvinning av uttjänta fiskeredskap kan problem uppstå både vid insamling och i återvinningsdelen vid hantering av redskap med påväxt. Detta då sådant material inte går att återvinna innan det rensats och tvättats samt att redskap med påväxt luktar illa. Det finns krav på att fiskeredskapsavfall måste behandlas på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Havs- och vattenmyndigheten tolkar förslaget till ny 15 i § i avfallsförordningen som att ovan angivna material omfattas av undantaget i andra stycket för avfall som producerats vid behandling av separat insamlat avfall och att det därmed får förbrännas om det är den lämpligaste behandlingen enligt 15 kap. 10 § miljöbalken.

Avfall som samlats in separat skulle kunna omfatta källsorterade avloppsfraktioner. Dessa får då enligt förslaget inte förbrännas eller deponeras. Här behöver man samordna förslagen med de förslag till ändringar i lagstiftningen som utredningen *Giftfri och cirkulär återföring av fosfor från avloppsslam (M 2018:08)* överväger.

15 Avfallsförebyggande åtgärder och 17.1 Förebyggande av förpackningsavfall

Förslag: Skyldighet för kommuner att lämna information om avfallsförebyggande åtgärder.

Den som driver ett insamlingssystem ska dels lämna information till producenter och avfallsproducenter om återanvändning, utsortering, insamling och behandling, dels vidta åtgärder för att främja återanvändning. Skyldighet för producenter att omfattas av system för behandling eller återanvändning av förpackningar.

HaV anser att de föreslagna ändringarna i grunden bör stödja arbetet för att minska mängden avfall, inklusive marint skräp från landbaserade källor. Vid en ökad avfallsbehandling finns det dock en viss risk för ökat läckage av det som samlas in och hanteras samt uppkomst av nya källor till mikroplaster när ökade mängder plastavfall behandlas (genom t.ex. fragmentering).¹ En risk som man bör vara medveten om och vidta åtgärder för.

17.5 Biologiskt nedbrytbara förpackningar

Förslag: Plastförpackning som är nedbrytbar genom oxidation inte längre ska anses kunna återvinnas genom kompostering.

¹ SOU 2018:84 Betänkande av Utredningen om hållbara plastmaterial

Havs- och vattenmyndigheten anser att den föreslagna ändringen är positiv ur ett mikroplastperspektiv då plastförpackningar som är nedbrytbara genom oxidation riskerar att bidra till mikroplaster.²

16 Kostnader som kommunerna får finansiera genom renhållningsavgiften

Förslag: Kommunerna ges möjlighet att genom renhållningsavgiften finansiera åtgärder för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter i syfte att minska mängden avfall från hushållen.

Havs- och vattenmyndigheten anser att det är positivt att kommunerna ges möjlighet att via avfallstaxan styra mot mer miljö- och resurseffektiva system också vad gäller mer kretsloppsanpassade avloppssystem. I dagsläget finns endast ett tiotal kommuner som har möjlighet att ta emot källsorterade fraktioner som urin eller innehåll i slutna tankar. För att det ska vara attraktivt för fastighetsägare att installera kretsloppsanpassade avloppssystem måste det finnas möjlighet att få avloppsfraktionerna insamlade och omhändertagna på ett miljömässigt bra sätt, utan att det är krångligt och dyrt för fastighetsägarna. Vidare kan installation av källsorterande teknik innebära en högre kostnad men medger också en högre miljönytta än konventionella avloppssystem.³

19.3 Naturvårdsverket redovisning om nytt digitalt avfallsregister

Havs- och vattenmyndigheten är positiv till förslaget att Naturvårdsverket tillhandahåller en digital lösning för uppgifter om farligt avfall och annat avfall, samt att tillsynsmyndigheterna föreslås ha direktåtkomst till registret. Möjlighet att samordna detta avfallsregister med det digitala system som Havs- och vattenmyndigheten håller på att ta fram för små avloppsanläggningar inom projektet Smartare miljöinformation bör undersökas.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Jakob Granit efter föredragning av utredaren Margareta Lundin Unger. I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen Mats Svensson, enhetschefen Ann Lundström, verksjuristerna Karin Wall och Ann Lundahl samt utredarna Bodil Aronsson Forsberg och Johanna Eriksson medverkat.

Jakob Granit

Margareta Lundin Unger

² SOU 2018:84 Betänkande av Utredningen om hållbara plastmaterial

³ Svenskt vatten utveckling 2017:04. Källsorterande system för spillvatten och matavfall Erfarenheter, genomförande, ekonomi och samhällsnytta.